

การพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

The Development of English Listening Skill of Grade 5 Students Using Communicative Approach

วาสนา สิงห์ทองลา (Wasana Singthongla)*
ดร.สิทธิพล อาจอินทร์ (Dr. Sitthipon Art-In)**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาเพื่อการสื่อสารเพื่อพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 2) พัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยให้นักเรียนมีคะแนนทักษะการฟังภาษาอังกฤษเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 และมีจำนวนนักเรียน ที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาเพื่อการสื่อสาร กลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/3 โรงเรียนชุมชนบ้านฝาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ 1) เครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติการ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 15 แผน 2) เครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผลการปฏิบัติ ได้แก่ แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบสัมภาษณ์นักเรียน แบบทดสอบวัดทักษะการฟังภาษาอังกฤษท้ายวงจร 3) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ แบบทดสอบวัดทักษะการฟังภาษาอังกฤษ และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) มีวงจรปฏิบัติการวิจัย 3 วงจร วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ และสรุปเป็นความเรียง

ผลการวิจัย พบว่า

1. การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาเพื่อการสื่อสารเพื่อพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีขั้นตอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นนำเสนอเนื้อหา เป็นขั้นที่นักเรียนได้ทบทวน ความรู้เดิม เรียนรู้คำศัพท์ใหม่ ฝึกอ่านประโยคที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา สถานการณ์ต่าง ๆ โดยฟังจากครู และมีการใช้สื่อที่เป็นรูปธรรม ได้แก่ บัตรคำ บัตรภาพ แถบประโยค การเล่นเกม และ ใบความรู้ 2) ขั้นฝึกทักษะ เป็นขั้นการฝึกทักษะการฟังโดยการฟังจากครู และเทปบันทึกเสียง มีการฝึกการสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียน โดยการฝึกรวมกันทั้งชั้นเรียน ฝึกเป็นคู่ และฝึกทีละคน โดยเน้นให้นักเรียน

คำสำคัญ: ทักษะการฟังภาษาอังกฤษ, รูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

Keywords: English Listening Skill , Communicative Approach

* นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน กลุ่มวิชาเฉพาะการพัฒนาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ได้ปฏิบัติจริง 3) ชื่นนำไปใช้ เป็นขั้นที่ได้นำความรู้และทักษะการฟังที่ได้จากการฝึกฝนมาใช้ในการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เล่นเกม การแสดงบทบาทสมมติ และการทำใบงาน ทำให้นักเรียนมีโอกาสได้ใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์จริง ส่งผลให้นักเรียนได้รู้จักการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความสนุกสนาน มีความมั่นใจ กล้าแสดงออก รู้จักคิดและตัดสินใจด้วยตนเอง

2. นักเรียนมีคะแนนทักษะการฟังภาษาอังกฤษ เฉลี่ย 24.20 คิดเป็นร้อยละ 80.67 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ 26 คน คิดเป็นร้อยละ 86.67 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.35)

Abstract

The purposes of the present research included 1) to develop English language learning activities using Communicative Approach for the development of English language listening skill grade-5 students, 2) to develop the students English language listening skill so that they could make an average English Listening-skill score of 70% or better and at least 70% of them pass the passing criterion and 3) to study the students' satisfaction with learning activities using Communicative Approach. The target group consisted of 30 grade-5 students who studies in Chumchonbanfang School, under the Office of Khon Kaen Primary Education Service Area I, during the first semester of the 2012 academic year. The study followed Action Research Procedure comprising 3 spirals of action. Three categories of instruments were used in the study, i.e. 1) action tool consisting of 15 lesson plans, 2) reflection tool which consisted of a student studying behavior observation form, a teacher's teaching behavior observation form, a student interview form and end-of-spiral English language listening skill tests and 3) assessment tool which consisted of an English language listening skill test and a questionnaire to elicit the students' opinion regarding their satisfaction with the learning activities. The collected data were analyzed by means of computing arithmetic mean, standard deviation and percentage. The findings were summarized and presented in the form of a descriptive report.

The findings:

1. Learning activities for the development of grade-5 students' English language listening skill as had been developed consisted of 3 steps. In the first step of introduction the students are allowed an opportunity to review their previous learning, to learn new words, to practice reading sentences relating to the content or events as narrated to them by the teacher. Concrete instructional media such as words cards, picture cards, sentence tapes, games and knowledge cards are also utilize to aid the activities. In the second step of practicing English listening skill the students are asked to listen to the teacher's speaking English words and tape recordings. They are also asked to practice discussing the content of the story as a whole class, in pairs or singly, with an aim to emphasize actual practice. The third step of application is for the students to apply what they have learned and the listening skill they have obtained from practicing to various forms of communication such as games playing, role playing and doing work sheets. This step allows the students an opportunity to apply communicative language in authentic situations. Consequently,

these activities cause them to become more cooperative and expressive, to gain greater self-confidence and to learn how to think for themselves. And above all, they all enjoy the activities.

2. The students made a mean score on English language listening skill of 24.20 or 80.67% of the full marks and 26 of them, or 86.67% of the group, passed the passing criterion which met the prescribed criterion.

3. The students' expressed a positive "high" level of opinion in favor of the learning activities based on the Communicative Approach.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (กรมวิชาการ, 2545ก) มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม ในการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและตามศักยภาพ เน้นความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสม ให้สถานศึกษาจัดสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างของบุคคล มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ แนวการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่สอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตรเป็นที่ยอมรับแพร่หลายในปัจจุบัน คือ การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ซึ่งเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีเป้าหมาย เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถนำทักษะพื้นฐานภาษาอังกฤษทั้ง 4 ทักษะ คือ ฟัง พูด อ่านและเขียนไปใช้ในสถานการณ์จริง ในการเรียนภาษาอังกฤษนั้นทักษะพื้นฐานมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันแต่ทักษะที่มีความสำคัญที่สุด คือ ทักษะการฟังและพูด เพราะในชีวิตประจำวันของคนเราจำเป็นต้องฟังและพูดต้องติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล โดยการฟังและการพูด กระบวนการศึกษาจึงได้กำหนดให้มีการจัดการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาอังกฤษโดยให้ผู้เรียนเรียนภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษา ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษ สามารถ

ใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ ใช้แสวงหาความรู้ ประกอบอาชีพ และศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น ส่งผลให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวและวัฒนธรรมอันหลากหลายของประชาคมโลก (กรมวิชาการ, 2545ข)

แต่จากการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ที่ผ่านมายังคงมีปัญหาและอุปสรรคหลายอย่างทั้งจากตัวครู ผู้สอนและผู้เรียน เช่น ปัญหาเกี่ยวกับผู้เรียนมีเจตคติที่ไม่ดีต่อภาษาอังกฤษขาดกำลังใจ ไม่กล้าแสดงออก ไม่มีความมั่นใจในตนเอง คิดว่าภาษาอังกฤษเป็นวิชาที่ยากเกินไป (สิริ แหวนทอง, 2539) ซึ่งผลการวิจัยของ วรพงษ์ สุภูตะโยธิน (2542) ได้รายงานไว้ว่า แม้ว่าการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในประเทศไทยเริ่มต้นมานานแล้ว แต่กลับปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ สอดคล้องกับการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสำนักทดสอบทางการศึกษาพบว่า คะแนน NT และ O - NET ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) อยู่ในระดับต่ำทั้งระดับประเทศและระดับโรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต1, 2553) จากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนชุมชนบ้านฝาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ปีการศึกษา 2553 และ 2554 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 64.75 และ 67.67 ตามลำดับ (วิชาการโรงเรียนชุมชนบ้านฝาง, 2554) ซึ่งไม่ผ่านเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด คือร้อยละ 70 โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการฟังภาษาอังกฤษอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีความคาดหวังให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ แสวงหาความรู้ ประกอบอาชีพและศึกษาในระดับที่สูงขึ้นและทักษะการฟังภาษาอังกฤษเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญที่จะนำไปสู่ทักษะการพูดการอ่านและการเขียนต่อไป

วิธีสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach) เป็นวิธีจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้ที่เน้นความสำคัญของตัวผู้เรียน จัดลำดับการเรียนรู้เป็นขั้นตอน ตามกระบวนการใช้ความคิดของผู้เรียน โดยเริ่มจากการฟังไปสู่การพูด การอ่าน การจับใจความสำคัญ ทำความเข้าใจจดจำแล้วนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ซึ่งเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมแก่การฝึกปฏิบัติทักษะทางภาษา ซึ่งมีขั้นตอนการสอน 3 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ขั้นเสนอเนื้อหา (Presentation or Introducing New Language) ขั้นที่ 2 ขั้นฝึกทักษะ (Practice/Controlled Practice) และขั้นที่ 3 ขั้นนำไปใช้ (Production/Free Practice) วิธีการจัดการเรียนรู้ภาษาเพื่อการสื่อสารเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพจริงมุ่งให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาสื่อความหมายได้ และสามารถใช้อย่างเหมาะสมกับสภาพสังคม เป็นการสอนแบบทักษะสัมพันธ์ ซึ่งนอกจากจะทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้ดีแล้ว ผู้เรียนยังได้ฝึกใช้ความคิด และมีความกล้าในการใช้ภาษา ผู้เรียนได้เรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีวินัยและมีความรับผิดชอบ (สุมิตรา อังวัฒนกุล, 2540) จากการศึกษาค้นคว้ารายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีการจัดการเรียนรู้ภาษาเพื่อการสื่อสารของหลายท่าน เช่น วรณภา สุขสังข์ (2545); ภาวิณี คณาวงษ์ (2547) และจิราภา รังคะราช (2548) ปรากฏว่า ผลการวิจัยเป็นไปในทิศทางเดียวกันคือหลังจากที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ภาษาเพื่อการสื่อสารแล้วทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นและเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำวิธีสอนตามรูปแบบวิธีการจัดการเรียนรู้ภาษาเพื่อการสื่อสารมาใช้ในการพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชุมชนบ้านฝาง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาเพื่อการสื่อสารเพื่อพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. เพื่อพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนโดยให้นักเรียนมีคะแนนทักษะการฟังภาษาอังกฤษเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **การจัดการเรียนรู้ภาษาเพื่อการสื่อสาร** หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียน มีโอกาสได้ฝึกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์ที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้สื่อสารได้จริงทั้งในและนอกห้องเรียน โดยมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 3 ขั้นตอน คือ

1) **ขั้นนำเสนอเนื้อหา** เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย และวิธีการใช้ภาษาที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ควบคู่ไปกับการเรียนรู้กฎเกณฑ์ทางภาษาเป็นการนำเข้าสู่บทเรียน แঙ্গจุดประสงค์การเรียนรู้และทบทวนเนื้อหา และเป็นการนำเสนอเนื้อหาใหม่ให้กับนักเรียน

2) **ขั้นฝึกทักษะ** เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้ฝึกการใช้ภาษาที่ได้เรียนรู้ใหม่ เป็นกิจกรรมกลุ่มเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนได้ฝึกรูปแบบภาษาที่เรียนอย่างทั่วถึง เป็นการฝึกการใช้ภาษาที่เรียนมาเพื่อการสื่อสารจริง

3) **ขั้นนำไปใช้** เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้ฝึกการใช้ภาษาในรูปกิจกรรมที่หลากหลาย ซึ่งเอื้อต่อการใช้ภาษาที่สมจริง เป็นขั้นที่นักเรียนได้ฝึกการใช้ภาษาโดยการทำแบบฝึกหัด ใบงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ เป็นการสรุปเนื้อหาที่ได้เรียนมา

2. **ทักษะการฟังภาษาอังกฤษ** หมายถึง ความสามารถในการฟังเสียงและสำเนียงที่ถูกต้องของคำ กลุ่มคำหรือประโยค และเข้าใจตามสถานการณ์หรือบริบทที่กำหนด วัดได้จากการทำแบบทดสอบวัดทักษะการฟังภาษาอังกฤษที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. แบบทดสอบวัดทักษะการฟังภาษาอังกฤษ

หมายถึง แบบทดสอบเพื่อวัดทักษะด้านการฟังภาษาอังกฤษที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

4. ความพึงพอใจ

หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชุมชนบ้านฝาง ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจ จำนวน 10 ข้อ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนชุมชนบ้านฝาง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำนวน 30 คน

2. รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ของ Kemmis & McTaggart ซึ่งมีขั้นตอนปฏิบัติการ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1) ขั้นวางแผน (Planning) เป็นขั้นที่ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัญหาการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อหาแนวทางในการวางแผนการจัดการกิจกรรมเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน

2) ขั้นปฏิบัติการ (Action) เป็นขั้นตอนการวิจัยลงมือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น

3) ขั้นสังเกตการณ์ (Observation) เป็นการสังเกตการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นขณะปฏิบัติการจัดการเรียนรู้

4) ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflection) เป็นการนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาร่วมกันและร่วมอภิปราย เพื่อนำข้อเสนอแนะไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในวงจรปฏิบัติต่อไปให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) เครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติการ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 15 แผน ใช้เวลา 15 ชั่วโมง

2) เครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผลการปฏิบัติ ได้แก่ แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนแบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบสัมภาษณ์นักเรียน แบบทดสอบวัดทักษะการฟังภาษาอังกฤษท้ายวงจร

3) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ แบบทดสอบวัดทักษะการฟังภาษาอังกฤษ เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) เตรียมการก่อนการทดลอง การจัดเตรียมเครื่องมือ การเตรียมตัวผู้ช่วยวิจัยและการเตรียมนักเรียน

2) ดำเนินการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามแผน โดยแบ่งออกเป็น 3 วงจรปฏิบัติ ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-5 เป็นวงจรปฏิบัติการที่ 1

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6-10 เป็นวงจรปฏิบัติการที่ 2

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 11-15 เป็นวงจรปฏิบัติการที่ 3

3) สะท้อนผลหลังการสอน หลังจากสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้ในแต่ละวงจรการปฏิบัติจะมีการประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน ประเมินพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สัมภาษณ์นักเรียน รวมทั้งทดสอบท้ายวงจร เพื่อให้ได้ข้อมูลมาสะท้อนผลการปฏิบัติปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ในวงจรปฏิบัติการต่อไป

4) ประเมินผลการเรียน เมื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครบทุกแผน ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดทักษะการฟังภาษาอังกฤษ และสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จากแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน แบบสังเกตพฤติกรรม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบสัมภาษณ์ นักเรียนนำข้อมูลที่ได้มาสรุปเป็นความเรียงเพื่อวิเคราะห์สภาพที่เกิดขึ้นว่ามีข้อบกพร่อง มีปัญหาเกิดขึ้นหรือไม่อย่างไรเพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาหาวิธีการที่จะปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ คำนวณจากแบบทดสอบวัดทักษะการฟังภาษาอังกฤษ ทำขวงจร แบบทดสอบวัดทักษะการฟังภาษาอังกฤษ หา ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ เทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดคือให้นักเรียนมีคะแนนทักษะการฟังภาษาอังกฤษเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 และ มีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป แบบสอบถามความพึงพอใจ หา ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสารเพื่อพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ชี้นำเสนอเนื้อหา เป็นขั้นที่นักเรียนได้ทบทวนความรู้เดิม เรียนรู้คำศัพท์ใหม่ ฟิกอ่านประโยคที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา สถานการณ์ต่าง ๆ โดยฟังจากครู และมีการใช้สื่อที่เป็นรูปธรรม ได้แก่ บัตรคำ บัตรภาพ แถบประโยค การเล่นเกม และ ใบความรู้ 2) ชี้นำฝึกทักษะ เป็นขั้นการฝึกทักษะการฟังโดยการฟังจากครู และเทปบันทึกเสียง มีการฝึกการสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียน โดยการฝึกรวมกันทั้งชั้นเรียน ฝึกเป็นคู่ และฝึกทีละคน โดยเน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง 3) ชี้นำไปใช้ เป็นขั้นที่ได้นำความรู้และทักษะการฟังที่ได้จากการฝึกฝนมาใช้ในการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เล่นเกม การแสดงบทบาทสมมติ และการทำใบงาน ทำให้นักเรียนมีโอกาสได้ใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์จริง ส่งผลให้นักเรียนได้รู้จักการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความสนุกสนาน มีความมั่นใจ กล้าแสดงออก รู้จักคิด และตัดสินใจด้วยตนเอง

2. นักเรียนมีคะแนนทักษะการฟังภาษาอังกฤษเฉลี่ย 24.20 คิดเป็นร้อยละ 80.67 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ 26 คน คิดเป็นร้อยละ 86.67 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($X = 4.33$, $S.D. = 0.35$) เรียงลำดับความพึงพอใจ 3 อันดับแรก คือ นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกลุ่ม ($X = 4.47$, $S.D. = 0.57$) นักเรียนสามารถฟังคำศัพท์และแปลความหมายได้ ($X = 4.43$, $S.D. = 0.57$) และนักเรียนกล้าที่จะซักถามครูเมื่อไม่เข้าใจในคำศัพท์ที่เรียน ($X = 4.40$, $S.D. = 0.56$) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสารเพื่อพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

1) ชี้นำเสนอเนื้อหา เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้ทบทวนความรู้เดิม เรียนรู้คำศัพท์ใหม่ ฟิกอ่านประโยคที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา สถานการณ์ต่าง ๆ โดยฟังจากครู มีการใช้สื่อที่เป็นรูปธรรม ได้แก่ บัตรคำ บัตรภาพ แถบประโยค การเล่นเกม และ ใบความรู้ ดังที่ สุมิตรา อังวัฒนกุล (2540) ได้กล่าวว่า ชี้นำเสนอเนื้อหา เน้นที่การให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และทำความเข้าใจเกี่ยวกับ ความหมาย และวิธีการใช้ภาษาที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ควบคู่ไปกับการเรียนรู้กฎเกณฑ์ทางภาษา

2) ชี้นำฝึกทักษะ เป็นการฝึกทักษะการฟังโดยการฟังจากครู และเทปบันทึกเสียง มีการฝึกการสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียน โดยการฝึกรวมกันทั้งชั้นเรียน ฝึกเป็นคู่ และฝึกทีละคน โดยเน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง นอกจากนี้นักเรียนยังได้ฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม ได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้นักเรียนเกิดความสนุกสนาน เกิดความมั่นใจ กล้าแสดงออกและมีน้ำใจที่ดีต่อกัน ดังที่อรพิน พจนานนท์ (2537) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการ

สอนทักษะการฟังสำหรับเด็กในระดับประถมศึกษาไว้ว่า กำหนดคำศัพท์ ประโยค ที่จะสอนแต่ละครั้ง และเตรียม สื่อการสอนให้พร้อมทุกครั้ง กระตุ้นความสนใจเด็กให้เกิด ความสนุกสนานและความอยากรู้ในสิ่งที่สอน นักเรียน ทำแบบฝึกหัดหรืองานเกี่ยวกับการฟังนั้น ๆ

3) ข้นนำไปใช้ เป็นขั้นที่ได้นำความรู้และ ทักษะการฟังที่ได้จากการฝึกฝนในขั้นนำเสนอเนื้อหา และขั้นฝึกทักษะมาใช้ในการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เล่นเกม การแสดงบทบาทสมมติและการทำใบงาน ทำให้นักเรียนมีโอกาสได้ใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์ จริง ส่งผลให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น รู้จักคิดและตัดสินใจด้วยตนเอง ดังที่กรมวิชาการ (2540) ได้กล่าวไว้ว่า กิจกรรมหลังการฟังเป็นกิจกรรมที่มี จุดประสงค์เพื่อเป็นการฝึกการใช้ภาษา โดยเน้นให้ผู้เรียน มีส่วนร่วมดำเนินการ

2. คะแนนทักษะการฟังภาษาอังกฤษของ นักเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีคะแนนทักษะการฟัง ภาษาอังกฤษเฉลี่ย 24.20 คิดเป็นร้อยละ 80.67 ซึ่งผ่าน เกณฑ์ที่กำหนดคือมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70 และมีจำนวน นักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ 26 คน คิดเป็นร้อยละ 86.67 ซึ่งสูงกว่า เกณฑ์ที่กำหนดไว้ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ ภาษา เพื่อการสื่อสารมุ่งให้ผู้เรียนใช้ภาษาเพื่อสื่อ ความหมายได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ภาษาได้อย่าง เหมาะสมกับสภาพสังคม การจัดการเรียนการสอนจึงเน้น หลักสำคัญคือ ต้องให้ผู้เรียนรู้ว่าต้องเรียนอะไร เพื่ออะไร ผู้สอนต้องบอกให้ผู้เรียนทราบถึงความมุ่งหมายของ การเรียนและการฝึกการใช้ภาษาเพื่อให้การเรียนภาษา เป็นสิ่งที่มีความหมายต่อผู้เรียน ให้ผู้เรียนรู้สึกว่ามีประโยชน์ แล้วสามารถทำบางสิ่งบางอย่างเพิ่มขึ้นได้ (สมิตรา อังวัฒนกุล, 2540) สอดคล้องกับงานวิจัยของสุชาติพิทย สุธหนองบัว(2545) พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสูงกว่าเกณฑ์ความรู้ที่ กำหนดไว้ จิราภา รังกระราช (2548) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ด้าน ทักษะภาษาเพื่อการสื่อสาร มีผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนสูงกว่าเกณฑ์คะแนนความรู้ เฉลี่ย ของนักเรียนทั้งหมดที่กำหนดไว้ร้อยละ 70 ของ คะแนนเต็ม คิดเป็นร้อยละ 73.33, 76.55, และ 72.18 ตามลำดับ อาทิตย์ โคตรศรีวงศ์ (2546) พบว่า นักเรียน

มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคิดเป็นร้อยละ 78.08 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานกำหนดร้อยละ 70 ของ คะแนนเต็ม และมีจำนวนนักเรียน ที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน ที่กำหนดไว้ร้อยละ 83.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ร้อยละ 80 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด แรกขวัญ ครองงาม (2547) พบว่า นักเรียนมีพัฒนาการด้านทักษะการฟัง-พูด ดีขึ้น โดยมีนักเรียนผ่านเกณฑ์การประเมิน 23 คน และ จากแบบสังเกตพฤติกรรม และทักษะการฟัง-พูด พบว่า มีนักเรียนผ่านเกณฑ์การประเมิน 15 คน จากจำนวน นักเรียนทั้งหมด นอกจากนี้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้ รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ซึ่ง เป็นการวิจัยที่มีการศึกษาค้นคว้า เพื่อหาวิธีการแก้ปัญหา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง เพื่อพัฒนาคุณภาพของงานที่ ตนเองปฏิบัติอยู่ ขณะเดียวกันก็สร้างความเข้าใจถึงสภาพ และกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยผ่านกระบวนการ ปฏิบัติอย่างมีระบบ โดยผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้องมี ส่วนร่วมในการปฏิบัติและวิเคราะห์วิจารณ์ การปฏิบัติจาก การใช้วงจร 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การลงมือกระทำ จริง การสังเกต และการสะท้อนผลการปฏิบัติ และ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้วงจรปฏิบัติการ 3 วงจร ในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่าง ทำการวิจัย จึงส่งผลให้นักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะ การฟังภาษาอังกฤษจนกระทั่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยใช้รูปแบบการจัด การเรียนรู้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ผลการวิจัยพบว่า นักเรียน มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษา ภาษาอังกฤษโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อ การสื่อสาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.35) เรียงลำดับความพึงพอใจ 3 อันดับแรก คือ นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกลุ่ม ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.57) นักเรียนสามารถฟังคำศัพท์และแปล ความหมายได้ ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.57) และนักเรียนกล้า ที่จะซักถามครูเมื่อไม่เข้าใจในคำศัพท์ที่เรียน ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.56) ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากหลักการและ แนวคิดในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับ ประถมศึกษานั้นมุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐาน คือ ทักษะ เบื้องต้นของการใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสาร เน้นทักษะ

การฟังอย่างได้ผลจริงจัง แนวทางการเรียนการสอน จึงเน้นการปฏิบัติด้วยตัวเองของผู้เรียนเอง คือ การฝึกพูดและฟังในกลุ่มย่อยมากกว่าฝึกพร้อม ๆ กันในทั้งชั้นเรียน (สุมิตรา อังวัฒนกุล, 2540) สอดคล้องกับงานวิจัยของภาวิณี คณาวงษ์ (2547)พบว่า นักเรียนมีความมั่นใจในการเรียนภาษาอังกฤษ และมีความสุขสนุกสนานกับการเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูผู้สอนควรได้ศึกษาทฤษฎี หลักการและแนวปฏิบัติ ให้เข้าใจโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเตรียมตัวก่อนสอน ครูผู้สอนต้องสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ จัดเตรียมสื่อการเรียนรู้ให้ครบถ้วน กำหนดเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละขั้นตอน

ให้ชัดเจน ตลอดจนวิธีการวัดและประเมินผลให้ชัดเจน เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้

2. ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ต้องให้นักเรียนมีส่วนร่วมอย่างทั่วถึง ไม่ว่าจะเป็นนักเรียนเรียนเก่งเรียนปานกลางและเรียนอ่อน โดยการจัดกลุ่มคละความสามารถ ให้ทุกคนมีความเสมอภาคกัน สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่

3. ควรสะท้อนผลการปฏิบัติงานของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง และเป็นปัจจุบัน จะส่งผลให้นักเรียนทราบข้อดี และข้อบกพร่องของตนเอง เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงการทำงานและพัฒนาตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2540). **หลักสูตรภาษาอังกฤษ พุทธศักราช 2539**. กรุงเทพฯ: ครูสภา
ลาดพร้าว.
- _____. (2545ก). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542**. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้า
และพัสดุภัณฑ์ (ร. ส. พ.).
- _____. (2545ข). **เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 คู่มือการจัดการเรียนรู้
กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ**. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: ชุมชน
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จิราภา รังคะราช. (2548). **การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 2 (ประถมศึกษาปีที่ 5)**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการ
สอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ภาวิณี คณาวงษ์. (2547). **การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้สื่อ
ประสม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- แรกขวัญ ครองงาม. (2547). **การพัฒนาทักษะฟัง-พูดโดยใช้วิธีสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง ระดับชั้นประถม
ศึกษาปีที่ 3**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วรพงษ์ สุกตะโยธิน. (2542). **การศึกษาพฤติกรรมการสอนวิชาภาษาอังกฤษของครูผู้สอนภาษาอังกฤษใน
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น**.
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- วรรณภา สุขสังข์. (2545). การพัฒนาทักษะฟัง-พูดภาษาอังกฤษโดยใช้กิจกรรมเพื่อการสื่อสารของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. รายงานการค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา
ศึกษบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วิชาการโรงเรียนชุมชนบ้านฝาง. (2554). รายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปีการศึกษา 2553-2554. ขอนแก่น:
ฝ่ายวิชาการ โรงเรียนชุมชนบ้านฝาง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1. (2553). ผลการทดสอบทางการศึกษา NT และ
O – NET. ขอนแก่น: กลุ่มงานนิเทศ ติดตามและประเมินผล.
- ลิริ แหวนทอง. (2539). ภาษาอังกฤษกับนักเรียนไทย. สารพัฒนาหลักสูตร, 15(1), 51-54.
- สุธาทิพย์ สุดหนองบัว. (2545). การพัฒนาการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียน ชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 6 โดยใช้โครงงาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุมิตรา อังวัฒนกุล. (2540). วิธีสอนภาษาอังกฤษ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรพิน พจนานนท์. (2537). การสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศในระดับประถมศึกษา. ขอนแก่น:
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อาทิตย์ โคตรศรีวงศ์. (2546). การพัฒนาทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
โดยใช้สื่อหุนมือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.